

21.02.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**21 Şubat 2022
Pazartesi**

21.02.2022

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

21 Şubat 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2022/45)

YÖNETMELİKLER

— Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği

— İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

Bakan Pakdemirli: Çiftçimiz ve üreticimiz para kazanacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, harman zamanında kar bırakacak mekanizmayı kurduklarını belirterek, "Asla kaygılanmayın en büyük destek size harman zamanında kar bırakacak mekanizmamızı kurduk. Çiftçimiz ve üreticimiz para kazanacak." dedi.

Denizli'de sektör temsilcileriyle bir araya gelen Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, gündeme ilişkin açıklamalarda bulundu. Koronavirüs salgınıyla boğuşan dünyada bu dönemde çok ciddi kayıpların yaşandığını belirten Pakdemirli, kayıplardan birinin de fiyat gelişimi olduğunu söyledi.

Emtia fiyatlarının, petrolünden tutun doğal gazına, gıda fiyatlarından tutun hububatına, bakliyatından tutun diğer tüm ürünlerde ciddi bir artış yaşandığına dikkat çeken Pakdemirli, "Bu artışla aslında üreticiye birçok anlamda özellikle maliyetlerin düşük olduğu dönemde yakalandığı için üreticiye artı yansımakla beraber tüketicide de enflasyona sebebiyet verdi. Bundan sonra bunların artık yeni normal olduğunu düşünmemiz lazım. Bundan sonra yeni normallerle hareket edebileceğimizi düşünmemiz." ifadelerini kullandı.

"TMO olarak 2 büyük regülasyon yapıyoruz"

Türkiye'nin koronavirüs salgını ve kuraklıkla aynı anda mücadele ettiğini de hatırlatan Pakdemirli, çiftçiyi salgın ve kuraklığın etkilerinden korumak için çalıştıklarını ve imkanlar çerçevesinde üreticiyi desteklediklerini vurguladı.

Pakdemirli, orman yangını ve taşkınların kayıplarını gidermek için yardımda bulunduklarını, tarımsal kuraklık desteğini de çiftçiyle buluşturduklarını belirtti.

Tarımsal desteklerini sürdüreceklerini kaydeden Bakan Pakdemirli, "Toprak Mahsulleri Ofisi olarak 2 büyük regülasyon yapıyoruz. İlki besicimizi koruma maksatlı bir yem regülasyonu yapıyoruz, diğeri de vatandaşımızı koruma amaçlı, ekmek fiyatlarının hızlı artışını önlemek maksatlı un fabrikalarına ucuz fiyatlı un temini sağlanması konusunda çalışma yürüyor." dedi.

“Görevlerimizden biri de tüketiciyi kollamak”

Çalışmaların ciddi faydasını gördüklerini belirten Pakdemirli, ekmek fiyatlarının hızla artışının önlendiğini ifade ederek, şöyle konuştu: "Kamuoyu gündeminde fiyat artışı var. Bununla alakalı Sayın Cumhurbaşkanımızın geçen hafta sonu KDV'nin yüzde 8'den yüzde 1'e düşürülmesi konusunda düşürülmesi konusunda talimat oldu. Burada bizim ana beklentimiz fiyatların da yüzde 7 indirilmesi, hatta organize zincirler açısından mümkünse bir yüzde 7 daha indirilmesi ve bu kampanyaya katılmaları konusunda beklenti oluştu. Kamuoyunda da oluştu vatandaşta da oluştu. Böylelikle artan fiyatlarla alakalı vatandaş rahatlatacak bir şekilde çözümleri buluyor olmamız lazım. Bakanlığımızın ana görevlerinden birisi üreticiyi korumak iken diğeri de tüketiciyi kollamaktır."

“Mekanizmamızı kurduk”

Bakan Pakdemirli, son 3,5 yılda salgın ve kuraklığa rağmen tüm üretim verilerinin yükseldiğini belirterek, tarım ve hayvancılıkta daha iyiye gidiş olduğunu vurguladı.

Çiftçinin büyük başarısı olduğunu ifade eden Pakdemirli, devlet olarak da sektörü desteklediklerini söyledi.

Pakdemirli, hem destekleri artırdıklarını hem de müdahale alımları yaptıklarını ifade ederek, çiftçinin harmandan para etmesine büyük önem verdiklerini kaydetti.

Girdilerdeki artışı nedeniyle üreticinin kaygılanmamasını isteyen Bakan Pakdemirli, "Asla kaygılanmayın en büyük destek size harman zamanında kar bırakacak mekanizmamızı kurduk. Çiftçimiz ve üreticimiz para kazanacak." şeklinde konuştu.

Tarım Kredi'deki gübre fiyatı piyasadan 38 bin lira daha fazla!

Tarım Kredi'deki gübre fiyatı çiftçiyi kara kara düşündürüyor. Can gübre alan çiftçi Faik Toy, "gübreyi Tarım Kredi'den almış olsaydı 38 bin lira daha fazla ödeyecektim" diye tepki gösterdi.

Tarım Kredi'deki **gübre fiyatı** çiftçiyi kara kara düşündürüyor. Özellikle Can gübrede yapılan indirim müjde olarak açıklanmasına rağmen piyasa fiyatlarının üstünde kalmasından dolayı çiftçinin tepkisini çekti. Ziraat Mühendisi ve çiftçilikle uğraşan Faik Toy, Tarım Kredi'nin Can gübrede yaptığı sözde indirimin çiftçiye yansımaları ile ortaya koydu.

"38 BİN LİRA DAHA FAZLA ÖDEYECEKTİM"

40 ton Can gübre aldığını ve buna 214 bin lira ödediğini dile getiren Toy, aynı gübreyi indirimli fiyattan Tarım Kredi'den alması durumunda 38 bin lira daha fazla ödeyeceğini belirtti.

Toy, twitter hesabından yaptığı paylaşımda şu ifadeleri kaydetti:

"Müjdeye bak! Sizlere üre gübre alacağımı söylemiştim, kuraklık riski geçmediği için Can gübreye çevirdim 40 ton aldım. Geçen yıl 65 bin lira tutuyordu bu yıl 214 bin lira ödedim. Müjdeli Tarım Kredi'den alsaydım 246000 + 6000 bin nakliye =252000 lira yani müjdeliye 38 bin lira fazladan ödeyecektim"

Haksız fiyat artışları için şikâyet sistemi kuruldu

Haksız fiyat artışları için şikâyet sistemi kuruldu. Vatandaşlar, Hazine ve Maliye Bakanlığının internet sitesinden şikâyet bildirimini yapabilecek

Hazine ve Maliye Bakanlığı, vatandaşları mağdur etmeye yönelik haksız fiyat artışlarının önüne geçmek için şikâyet bildirim sistemi oluşturdu.

Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamaya göre, geçen hafta, Türkiye Ekonomi Modeli Yeni Adımlar ve Enflasyon Tedbirleri Tanıtım Toplantısı'nda konuşan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, arz talep dengesiyle uyuşmayan fiyat hareketleriyle ilgili her türlü enstrümanın devreye alınacağını belirtmişti.

Fiyatların daha sıkı bir şekilde denetleneceğini belirten Nebati, fahiş fiyat uygulayanlara karşı özel bir timin oluşturulacağını altını çizmişti.

Bu kapsamda haksız fiyat artışlarına karşı harekete geçen bakanlık, mağduriyetlerin önüne geçmek amacıyla vatandaşlar tarafından iletilecek şikâyetlerin ve önerilerin toplanacağı bir şikâyet bildirim sistemi oluşturdu.

Uygulamaya göre, vatandaşlar, haksız fiyat artışlarına tanık olması durumunda bakanlığın internet sitesindeki şikâyet bildirim kısmına şikâyetlerini yazabilecek ve bu şikâyetler ilgili birimlerce değerlendirilmek üzere işleme alınacak.

Bakanlığın internet sitesi üzerinde işleme alınan şikâyetler, Enflasyonla Mücadele Timi olan, Vergi Denetim Kurulundaki müfettişler ve Gelir İdaresinde görev yapan denetleyiciler tarafından takip edilecek.

Bu sayede, vatandaşları mağdur etmeye yönelik haksız fiyat artışları yaptığı tespit edilecek kişiler için yasal işlem başlatılacak.

Devreye alınacak bu uygulamayla haksız fiyat artışlarının önüne geçilmesi bekleniyor.

Et, yumurta ve tavuk gözleniyor

Bakanlık bünyesindeki 2 bin 800 kişilik 'Enflasyon Timi' yurt genelinde KDV indirimi ve zam denetimleri yapıyor. Stokları kontrol edip mal alış fiyatlarına bakan ekipler önceliği et, yumurta ve tavuk ürünlerine veriyor. Bugüne kadar 10 bin 336 yeri denetleyen timler önümüzdeki günlerde denetimleri günde 3'e çıkaracak.

HAZİNE ve Maliye Bakanlığı bünyesinde 2 bin 800 kişiden oluşan "Enflasyon Timi" şimdiye kadar 10 bin 366 adreste denetim yaptı. 2 vergi müfettişi ve 2 gelir uzmanından oluşan enflasyon timi, KDV indirimleri ile birlikte toptan satış, üretim ve perakende satış aşamalarında kendi aralarında zam yapıp yapılmadığını denetlemeye başladı. Stoklar sayılırken, diğer taraftan da aylık e-faturalar sistemden çekilerek ortalama alış fiyatları çıkarılıyor. Et, Yumurta ve tavuk ürünlerinin fiyatı öncelikle incelenecek, denetim sayısı günde 3'e çıkarılacak. Ayrıca üretim yeri açısından Balıkesir, Kayseri, Konya gibi illerde de denetimler yoğunlaştırılacak.

İNDİRİME UYULUYOR MU?

Gelir İdaresi Başkanlığı, Vergi Denetim Kurulu (VDK) ile birlikte son bir aydır ekonominin canlanması ve temel tüketim ürünleri ile ilgili denetim yaptı. 17 Ocak-16 Şubat arasında 6 bin 926 mükellef denetlenirken, bunun bin 739'u et toptancıları, dondurulmuş gıda, yumurta, kuru bakliyat, süt ürünleri, un ve unlu mamuller, yaş sebze ve meyvenin içinde olduğu gıda grubunda oldu. Merkez ve şube adreslerinin yer aldığı 10 bin denetimin yüzde 40'ı İstanbul'da yapıldı. Üretici kısmında yapılan

denetimlerde ise gereğinden fazla stok olup olmadığına bakılıyor. Gıda sektöründeki firmalardan depolama yapmayanlara, satışını yaptıkları ürünleri direk üreticiden alıp müşteriye teslim edip etmedikleri soruldu. KDV'si yüzde 8'den 1'e düşürülen ürünlere yönelik düzenlenen satış faturalarında bu düzenlemeye uyulup uyulmadığı kontrol edildi. Ayrıca bu ürünlerin KDV oranındaki değişiklik öncesi ve sonrası satış fiyatları tespit edildi. Mükelleflere merkez ve şube adreslerinde esas faaliyetlerinin ne olduğu da soruldu.

GÜNDE 3'E ÇIKACAK

Enflasyon timi bin 400 vergi müfettişi, bin 400'ü de gelir uzmanı olmak üzere 2 bin 800 kişiden oluşuyor. İstanbul'da da yaklaşık 400-500 kişilik ekibin görev aldığı belirtildi. İhbarların da değerlendirildiğini anlatan yetkililer, şimdiye kadar günde 600 yere gidildiğini söylediler. Önümüzdeki dönemde ekiplerin günde daha fazla denetim yapmasının planlandığını belirten yetkililer, günde artık 3 yere gidileceğini bildirdi. Böylece günde 2 bin yerin denetlenmesi hedefleniyor. Et, tavuk ve yumurta sektörünün öncelikli denetlenecek sektörler olduğunu ifade eden yetkililer, hammadde denetimleri yapılacağını da söylediler.

18 HALDE YOĞUN DENETİM YAPILDI

TİCARET Bakanlığı'nın il müdürlükleri ile birlikte 10 Ocak'tan itibaren 18 ilin sebze ve meyve hallerinde de denetim yapıldı. Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Mersin, İstanbul, İzmir, Samsun, Konya, Manisa, Hatay, Malatya, Kayseri, Sakarya, Kocaeli, Aydın, Denizli ve Afyonkarahisar'da yapılan ortak denetimlerde 101 mükellef nezdinde denetim gerçekleştirildi.

OTOMOTİV DE MERCEK ALTINDA

Denetimlerde 10 bin 366 adrese gidildi. Gıda, otomotiv, elektrikli ev aletleri, inşaat, tekstile öncelik verildi. Otomotivde de bir süre önce matrah düzenlemesi yapılmış ancak sektörde satış yapılmadığı, stok yapıldığı eleştirileri gelmişti. Bu çerçevede 2 bin 398 mükellefin denetlendiği sektörde 2 bin 999 adrese gidildi. Araç kiralama yaptığı tespit edilenlere yönelik kurumun bilgisayarları üzerinden Emniyet Genel Müdürlüğü Kiralık Araç Bildirim Sistemi'ne girilerek kiraya verilen araç bilgileri kontrol edildi.

"Bazı ürünleri ekmekten artık korkuyoruz"

ODTÜ mezunu olan ve 23 yıldır tarımla uğraşan Çolpan Çiftliği Sahibi Özer Çolpan, kırsaldaki son gelişmeleri Tarım Analiz programında değerlendirdi.

Eskişehir'in Alpu Ovasında 13 bin dekar alanda tarımsal üretim yapan Çolpan Çiftliği Sahibi Özer Çolpan, Tarım Analiz programına konuk oldu.

Özer Çolpan, şuan için 6 bin dönüm alanda buğday ekimi yaptıklarını ancak geri kalan 7 bin dekarlık kısımdaki üretime dair ürün çeşidi konusunda henüz net karar veremediğini belirterek, "Bazı ürünlerden artık korkuyorum. Ne anlamda korkuyorum.. Yani bu yıl ayçiçeğinin ne olacağını öngöremiyorum. Fiyatı nereye gidecek, iyi mi olacak kötü mü olacak? Maliyetler çok yükseldi eğer enflasyonu düşürmek için TMO ayçiçeği ithalatı yaparsa, bizim girdilerimiz yüksek kalmaya devam ettiği için bu işten zarar ederiz. Bizi çok yıpratır. O yüzden hedefimiz mümkün olduğu kadar depolayabileceğimiz, enflasyona karşı bizi koruyacak ürünlere odaklanmak. Girdi maliyetlerimizi düşürebileceğimiz ürünlere odaklanacağız" dedi.

Daha önce şekerpancarı ekimi de yapan Çolpan, artık pancar ekimi yapmadığını ve yapmayacağını şu sözlerle özetledi: "Şeker pancarı üretimini bırakmıştım, iyi ki de bırakmışım. Şeker pancarının gidişatı çok kötü. Bu girdi maliyetleri ve şartlarda şeker pancarı üretilemez."

ODTÜ mezunu olan ve 23 yıldır tarım sektörünün içinde olan Çolpan, kırsaldaki tarımsal üretimde artan kırılganlıklara dikkat çekti.

YUM-BİR Başkanı İbrahim Afyon: Üreticinin eline geçen fiyat artmadı, marketler fiyatı yükseltti

YUM-BİR Başkanı İbrahim Afyon, yumurtada fiyatında yaşanan artışın üreticilerden değil zincir marketlerden kaynaklandığını söyledi.

Hüseyin GÖKÇE

Ticaret Bakanlığı KDV indirimi öncesi fiyat artırarak KDV indiriminin etkilerini ortadan kaldırdıkları iddialarını araştırmak üzere yumurta işletmelerine müfettiş gönderdi. Yumurta Üreticileri Merkez Birliği(YUM-BİR) Başkanı İbrahim Afyon, DÜNYA'ya yaptığı açıklamada yumurtada fiyatı üretici değil marketlerin belirlediğini belirterek, "Biz üretim maliyetlerimizdeki artışla uğraşırken, zamlı üreticilerin yaptığına ilişkin söylemler çok ağırımıza gidiyor" ifadelerini kullandı.

Ticaret Bakanlığı önceki gün bir açıklama yaparak, toptan perakende ayrımı kaldırılarak tüm gıda teslimlerinde KDV'nin yüzde 8'den yüzde 1'e indirildiği hatırlattı.

Açıklamada, "Öte yandan, söz konusu düzenlemenin hemen öncesinde bazı firmalarca yumurta satış fiyatlarında artışa gidilerek KDV indiriminin vatandaşlara olumlu etkisini ortadan kaldırmak maksadıyla kötü niyetli eylemlerde bulunulduğuna ilişkin şikâyetler kamuoyuna yansımıştır" denildi.

Açıklamanın son bölümünde bu iddianın; üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler nezdinde incelenmesi ve varsa kötü niyetli uygulamaların tespit edilerek cezalandırılması amacıyla müfettiş görevlendirildiği kaydedildi.

Yumurta üreticileri: Fiyat artışının sebebi biz değiliz

Gelişmeleri DÜNYA'ya değerlendiren YUMBİR Başkanı İbrahim Afyon, yumurta üreticilerine yönelik bilinçli veya bilinçsiz önyargılı yorumlar yapıldığını bildirdi.

Yumurta üreticilerinin aylardır zarar ettiğini ve fiyat artışı taleplerinin kabul görmediğini söyleyen Afyon, "Bizim KDV indiriminden 15 gün önce fiyat artırım talebimiz oldu ama karşılanmadı. Yumurta üreten 1500 üretici var, bunların 14-15 tanesi marketlere ürün veriyor" dedi.

Marketlerin KDV indirimi açıklanmadan iki gün önce alım yaptıkları ürünün fiyatını 'lütfen' artırdıklarını belirten İbrahim Afyon, "Sayın Cumhurbaşkanımızın KDV müjdesini verdiği Cumartesi gününden iki gün önce marketler alım fiyatını artırdı. Takip eden Pazartesi günü de KDV indirimi yürürlüğe girdi ve marketler bu indirimi de fiyatlarına yansıtılar" diye konuştu.

Burada sadece marketlere mal veren 14-15 üreticinin fiyatının arttığını buna karşılık 1500 üreticinin eline geçen fiyatın değişmediğini söyleyen Afyon, "Türkiye'de yumurta fiyatını zincir marketler belirliyor. Bunlar fiyatını değiştirince diğer marketler ve satış noktaları da kendi fiyatlarını ona göre ayarlıyorlar" dedi.

"Eğer fiyatı üretici belirliyorsa, niye zarar ediyoruz?" diyen İbrahim Afyon, bu noktada günah keçisi ilan edildiklerini sözlerine ekledi.

Bireysel borçtan takibe düşen sayısı 1.5 kat arttı

BDDK'nın 2020 ve 2021'in 9 ayında uygulanan sorunlu kredi ve kart borçlarını takibe atma süresindeki esnekliğin ardından 2021 yılında 1 milyon 704 bin gerçek kişi kredi veya kredi kartı borcunu ödeyemediği için yasal takibe düştü.

Şebnem TURHAN

Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre 2021 yılında kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle yasal takibe düşen kişi sayısı 1 milyon 704 bin kişiye çıktı. 2020 yılında 690 bin kişi kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle yasal takibe düşmüştü. Böylece bir yılda yüzde 147 artış yaşandı. Borç bakiyesindeki artış ise yüzde 45 oldu. 2020 ve 2021 Eylül ayına kadar borçların yasal takibe atılması için süre 180 gün olarak uygulanıyordu.

2020 yılında pandemi nedeniyle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) sorunlu kredi ve kredi kartı borçlarının yasal takibe atılması için gereken sürede esnekliğe gitmiş ve 90 günden 180 güne çıkarmıştı. Böylece hem takibe dönüşüm oranı gerilemiş hem de borçlarından dolayı takibe düşen sayısı da azalmıştı. BDDK, 30 Eylül'de kredilerin takibe düşmesinde gecikme süresini 90 günden 180 güne yükselten uygulamanın sona ereceğini açıklamış ancak, gecikme süresi 90 günü geçmiş bulunan kredilerde eski uygulama süreceğini belirtmişti.

BDDK'nın esnekliğinin sona ermesinin ardından takibe düşen borç ve kişi sayısında artış yaşanmaya başladı. Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre 2021 yılında bireysel kredi veya bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı arttı. Verilere göre bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi

sayısı 2021 yılında 732 bin kişi oldu. 2020 yılında bu rakam 397 bin kişi idi. Bireysel kredi kartı borcundan takibe düşen kişi sayısındaki artış yüzde 84,3 olarak hesaplandı.

Kredi borcundan takibe düşen yüzde 211 arttı

Yine TBB verilerine göre bireysel kredi borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı ise 2021 yılında 1 milyon 354 bin kişi oldu. 2020 yılında ise sayı 434 bin seviyesindeydi. Yani bireysel kredi borcundan dolayı takibe düşen gerçek kişi sayısında bir yılda yüzde 211 artış yaşanmış oldu.

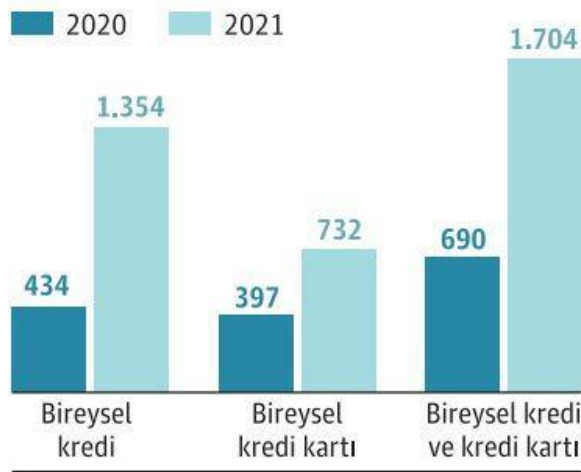
Toplamda 2021 yılında bireysel kredi veya bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı da 1 milyon 704 bin kişiye yükseldi. Bu rakam 2020 yılında 690 bin seviyesindeydi. TBB bireysel kredi ve bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişileri bir kez sayarak verileri hazırlıyor.

Ekim ayıyla birlikte takibe düşen hızlandı

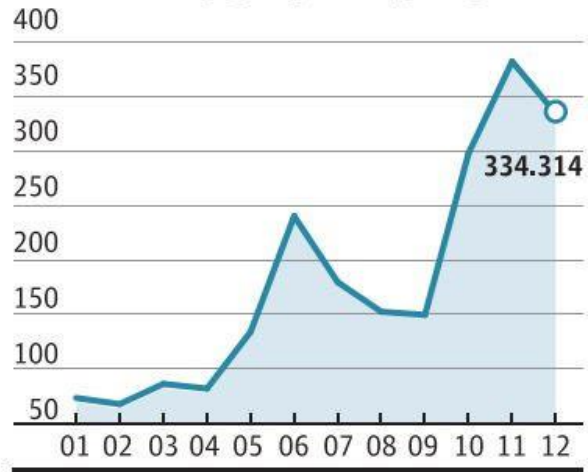
TBB verileri eylül ayı sonrasında kredi veya kredi kartı borcu nedeniyle takibe düşen sayısındaki artışı da gösteriyor. Verilere göre Eylülde 149.5 bin kişi yasal takibe düşerken ekimde 297.7 bin, kasımda 382 bin ve aralıkta 334.3 bin kişi kredi veya kredi borcunu ödeyemediği için yasal takibe alındı.

Öte yandan, TBB Risk Merkezi verilerine göre, 2021 yılında bireysel kredilerde tasfiye olunacak alacaklar bir önceki yıla göre yüzde 45 artış ile 26,9 milyar TL olurken, tasfiye olunacak alacakların bireysel kredilere oranı 0,3 puan artış ile yüzde 2,6 oldu. Bireysel kredi kartlarında tasfiye olunacak alacaklar ise bir önceki yıla göre yüzde 13 artış ile 7 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Aralık 2021 itibariyle kredi kartı tasfiye olunacak alacak oranı son bir yılda 0,9 puan düşerek yüzde 3,2 olarak hesaplandı.

Negatif nitelikli kredi ve kredi kartı (Ocak-Aralık, bin kişi)

Bireysel kredi ve kart borcunu ödememiş gerçek kişi sayısı

1 yılda borcu devam edenlerin sayısı 650.5 bin arttı

Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre bireysel kredi ve kredi kartı borcunu ödememiş gerçek kişilerden borcu devam etmekte olan kişi sayısı da Aralık 2021 itibariyle 4 milyon 121 bin 998 kişiye yükseldi. Aralık 2020 itibariyle bireysel kredi ve kredi kartı borcunu ödememiş gerçek kişilerden borcu devam edenlerin sayısı 3 milyon 471 bin 494 seviyesindeydi. Yani bir yılda borcu devam eden kişi sayısı 650 bin 504 kişi arttı. Bireysel kredi borcunu ödememiş ve borcu devam etmekte olan kişi sayısı TBB verilerine göre Aralık 2021'de 2 milyon 989 bin 192 olarak hesaplandı. Aralık 2020'de ise 2 milyon 380 bin 186 idi. Yani bireysel kredi borcunu ödeyemeyen ve borcu devam edenlerin sayısı da bir yılda 609 bin 6 kişi artmış oldu. Bireysel kredi kartı borcu devam edenlerin sayısı da 211 bin 169 kişi artarak Aralık 2021 itibariyle 2 milyon 678 bin 39'a yükseldi.

Son 12 yılın en yüksek seviyesine çıktı

Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre 2021 yılında kredi veya kredi kartı borcunu ödeyememiş gerçek kişi sayısı son 12 yılın en yüksek seviyesine çıktı. 2020'de esneklik nedeniyle gerileyen rakam 2019 yılında ise 1 milyon 403 bin kişi seviyesindeydi. Geçmiş yılların verisi incelendiğinde ortalama 1.3-1.4 milyon kişi seviyesinde olan kredi veya kredi kartı borcunu ödeyememiş kişi sayısı 2021 yılında hızlı arttı. BDDK esnekliğinin sona ermesi ve takibe atılma süresinin yeniden 90 güne inmesiyle 2022 yılında bu rakamın artması öngörülüyor. TBB verileri kredi borcunu ödememiş kişi sayısının da 2021 yılında ilk kez 1 milyon sınırını aştığını gösterirken bireysel kredi kartı borcunu ödememiş olanların sayısı ise geçmiş yılların ortalamasının altında kalmaya devam etti.

Enflasyon ve yüksek vergi e-ithalatı patlattı

Şirketlerin tabi olduğu ithalat vergisi sebebiyle yüksek kalan fiyatlar, şahısların e-ithalat tercihin ikiye katladı. TMD Başkanı Stamati, vergi düzenlemesi getirilmesi gerektiğini söyledi.

Yener KARADENİZ

Türkiye’de geçen yıla göre yüksek oranda artan fiyatlar, salgınla birlikte tüm dünyada yükseliş trendine giren e-ithalatın artmasına yol açtı. Şirketlere göre daha cazip vergi oranları ve gün geçtikçe daha uygun hale gelen kargo ücreti ödeyerek alışveriş yapılabiliyor olması, posta ve kargo yolu ile ithalatın her geçen yıl katlanarak artmasına neden oldu. Türkiye’de salgın öncesine göre e-ithalat artış oranının yüzde 200’ü aştığı tahmininde bulunan Tescilli Markalar Derneği Başkanı İzzet Stamati, bunun haksız rekabete yol açtığını söyledi. Türkiye’de şirketleşen markaların yüzde 50’ye yakın ithalat vergi oranlarına katlandığını ancak şahıslarda bunun 22 Euro’ya kadar vergisiz, 22 Euro’dan sonra için ise en çok yüzde 20 olduğunu belirten Stamati, bu durumun Türkiye’ye yatırım yapan markaların mağazalaşma, istihdam gibi pek çok kararını olumsuz etkilediğini savundu.

Bakanlık ile görüşmeler yapıldı

Daha önce yurt dışı alışverişlerinde 75 Euro olarak belirlenen sınır, sonra sırasıyla 30 ve 22 Euro’ya kadar indirildi. 22 Euro sonrası için ise her bir sevkiyatta kıymeti bin 500 Euro’yu aşmayan eşyaya, geldiği ülkeye göre tek ve maktu vergi oranı uygulanacağı belirtildi. Söz konusu vergi oranlarının, eşyanın Avrupa Birliği ülkelerinden doğrudan gelmesi durumunda yüzde 18, diğer ülkelere gelmesi

durumunda ise yüzde 20 olacağı dile getirildi. Bu oran Türkiye’de yatırımı bulunan markalar için ise yüzde 40’ı aşıyor. İzzet Stamati, yapmış oldukları ithalatta menşeyden dolayı AB üyesi olmayan ülkelerden gelen ürünler için yüzde 30 İlave Gümrük Vergisi (İGV) ve artı yüzde 12 de ayrı bir gümrük vergisi ödediklerini belirtti. Stamati, “Biz yaklaşık yüzde 42 civarında bu ülkeler için vergi ödüyoruz. Artı KDV ve ithalat masrafları da var. Şahıslar ise posta yolu ile ithalat yaptıkları zaman yüzde 18-20 arasında bir vergi ödüyorlar sadece. Dolayısıyla bizler burada işletmeler olarak haksız rekabete maruz kalıyoruz. Bu sorunun giderilmesi için de Ticaret Bakanlığı ile görüşmeler yaptık ama henüz bir cevap alamadık” dedi.

Markaların yatırımı negatif etkileniyor

Stamati’nin verdiği bilgilere göre şahıslar, şirketlere göre yüzde 60 daha az vergi ödüyor. Kaba bir hespla bin TL’lik bir ürün için şirketler 420 TL vergi öderken, şahıslarda bu rakam en fazla 200 TL oluyor. Öte yandan şahıslar, 22 Euro altındaki ürünler için vergi ödemiyor.

Stamati, perakende markalarına uzun yıllardır uygulanan yüksek vergi oranlarının, Türkiye’ye yatırım yapan markaların yatırımlarını da negatif etkilediğini söyledi. Zira son yıllarda gelişen teknolojinin de katkısıyla bir ürünün tüm dünyadaki fiyatları karşılaştırılabilir. Türkiye ise bu noktada yüksek vergi oranları nedeniyle turistler için de pahalı kalabiliyor. Stamati, “E-ticaret dünyada yükselen bir trend. Markalara ulaşmak artık çok daha kolay. Ancak tüketici, yurtdışından posta yolu ile alışveriş yaptıkları zaman garanti alamıyorlar. Herhangi bir sorunla karşılaştıklarında buradaki distribütörlerden herhangi bir hak iddia edemiyorlar. Öte yandan biz direkt üreticiden aldığımız için Türkiye’den döviz çıktısı daha az oluyor” dedi. Peki son yıllarda söz konusu gelişmeler posta yolu ile ithalatı nereden nereye getirdi? İzzet Stamati, hem e-ihracat hem de e-ithalat henüz tam olarak ölçülemediğini ancak tahminlerine göre e-ithalatın ikiye katlandığını belirtti. Stamati, bu durumun hem turist hem de şahıslarda markalı ürün alışverişini negatif etkilediğini belirterek, sonuçlarının ise daha az yatırım ve istihdam olarak görüldüğünü belirtti. Zira son yıllarda birçok yabancı marka Türkiye’den çekilirken, birçoğu ise mağazalaşma ve istihdam da daha korumacı davranmaya başladı.

Kılıçdaroğlu'ndan adaylık mesajı

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığı konusunda mesaj verdi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, henüz seçimlerde kimin cumhurbaşkanı adayı olacağının netlik kazanmadığını, ancak bir araya geldiği beş parti genel başkanının kendisine adaylık teklif etmesi halinde bunu kabul edeceğini söyledi.

CHP ve İYİ Parti'den oluşan Millet İttifakı geçtiğimiz günlerde Gelecek, DEVA, Saadet ve Demokrat Parti genel başkanları ile bir araya gelerek güçlendirilmiş parlamenter sisteme dair irade koyan bir açıklama yaptı.

CHP genel merkezinde Reuters'ın sorularını yanıtlayan Kılıçdaroğlu, liderler arasında adayın kim olacağının konuşulmadığını, şu ana kadar hedefin güçlendirilmiş parlamenter sistemi geniş kitlelere aktarmak olduğunu belirterek şöyle dedi:

"Cumhurbaşkanı adayının devlet deneyiminin olmasını, devleti tanımasını arzu ediyoruz; tarafsız olması gerektiğini söylüyoruz. Asıl yetkinin yürütme organında yani başbakanın olmasını, cumhurbaşkanının yetkilerinin büyük ölçüde kısıtlanması gerektiğinden yanayız. Cumhurbaşkanı kim olacak veya kim olmayacak onu daha sonra kendi aramızda oturup konuşacağız."

Beş genel başkanın aynı zamanda ana muhalefet lideri olan kendisine cumhurbaşkanlığını önermesi halinde bunu kabul edip etmeyeceği sorusuna Kılıçdaroğlu, "Elbette (kabul ederim). Cumhurbaşkanlığı onurlu bir görev. Beş genel başkanın benim ismini telaffuz etmesi her şeyden önce benim için onur. Ayrıca beş genel başkanın bana güven duyması anlamına geliyor, bu da benim için son derece önemli. Üç, benim sorumluluğumun arttığını bilmem lazım. Görev yaptığım sürede o

21.02.2022

beş genel başkana karşı sorumluyum ve onlara asla hayalkırıklığı yaşatmamalıyım" diye konuştu.

Beş genel başkanla 28 Şubat'ta bir araya gelecekleri toplantıda, güçlendirilmiş parlamenter sistemden neyi amaçladıklarını kamuoyuyla paylaşacaklarını kaydeden Kılıçdaroğlu, TBMM'nin göstermelik olmaktan çıkarılmasını istediklerini kaydetti.

Biden ve Putin görüşmesi için ilk sinyal

ABD Başkanı Joe Biden ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna konusunda bir zirve düzenlenmesinde prensipte anlaştı.

ABD Başkanı Joe Biden ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Ukrayna konusunda bir zirve gerçekleştirmek için prensipte anlaştı. Zirve, Avrupa'da on yıllardır görülen en tehlikeli kriz olan Ukrayna'daki soruna diplomatik bir çözüm getirilebileceği beklentilerini artırdı.

Beyaz Saray ve Fransa cumhurbaşkanlığı makamından bugün ayrı ayrı yapılan yazılı açıklamalarda, iki liderin zirveyi gerçekleştirmek için prensipte anlaştığı ifade edildi.

Fransa tarafından yapılan açıklamada, Macron'un iki lidere de "Avrupa'da istikrar ve güvenlik" konulu bir zirve gerçekleştirme önerisinde bulunduğu belirtildi. Beyaz Saray'dan gelen açıklamada ise Biden'ın Putin ile görüşmeyi "Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmemesi" şartıyla prensipte kabul ettiği ifade edildi.

Görüşme ile ilgili birçok detay hâlâ belirlenmiş değil. Ancak Fransa ve ABD, görüşmede ele alınacak konuların ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ve Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov arasında 24 Şubat Perşembe günü gerçekleşecek olan görüşmede belirleneceğini ifade etti. Ukrayna'nın ABD ile Rusya arasında gerçekleşecek zirvenin bir parçası olup olmayacağı ise belirsizliğini koruyor.

İşte devletin yaptırdığı en büyük seçim anketi!

Alaattin AKTAŞ

21 Şubat 2022 Pazartesi

✓ **Devlet seçim anketi yaptırır mı, evet yaptırır. En son seçim anketi TÜİK tarafından geçen hafta açıklandı. Ama durun, bu bildiğiniz anketlerden değil; ne parti isimleri var, dolayısıyla ne de partilerin oy oranları.**

✓ **Açıklanan vatandaşın yaşamından ne ölçüde memnun olup olmadığına ilişkin detaylı veriler. Araştırma kapsamında yok yok!**

✓ **Araştırmanın özeti şu: "Vatandaş eskisi kadar mutlu da değil, umutlu da değil."**

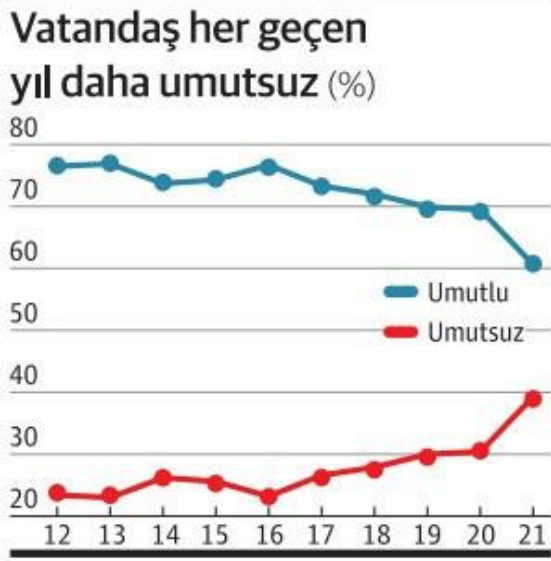
✓ **Özellikle gençlerin mutsuzluğu çok dikkat çekici şekilde artıyor. Unutmayın, ilk seçimde 8 milyona yakın genç ilk kez oy kullanacak.**

Belki başlığı okuyunca **"Devlet seçim anketi mi yaptırmış"** diye düşündünüz ama gözünüz de hemen partileri ve hangisinin ne oranda oy alacağını aramıştır. Yok yok bulamazsınız! Ne parti ismi var bu ankette, dolayısıyla da ne oy oranı. Bu, değişik bir anket. Bu, vatandaşın gelişmeleri nasıl okuduğunu, hangi alanlardaki memnuniyetinin arttığını ya da azaldığını, özellikle de ekonomiye bakışının son dönemde nasıl değiştiğini ortaya koyan bir anket.

Aslında bu bir araştırma; yaşam memnuniyeti araştırması... Ama bu araştırmanın sonuçlarını iyi okuyanlar, okumak isteyenler bir dizi sonuç çıkarabilir, çıkarmalı da...

Bir araştırma olmakla birlikte bu çalışma nasıl okunduğuna bağlı olarak devlet eliyle yapılmış bir kamuoyu yoklaması, bir seçim anketi de sayılır...

TÜİK'in geçen hafta açıkladığı 2021 yılına ilişkin yaşam memnuniyeti araştırmasından söz ediyorum. Açıklamanın yapıldığı gün yoğun bir gündem vardı ve bu araştırmaya ancak bugün eğilme fırsatı bulabildim.

Bu araştırmanın en özet değerlendirmesi şöyle yapılabilir. Daha çok kişiler için kullandığımız bir deyimdir ve sanki değişime ayak direme isteğini çağırıştırır; **“Gelen gideni aratır”** deriz ya hani, bu söz yıllar için çok uygun düşüyor. Gelen her yıl, geride kalanı aratıyor.

Vatandaşın memnuniyeti azalıyor, umudu kırılıyor. Özellikle de yükseköğretim görmüş olanların ve gençlerin.

Gelin önce genel duruma bir bakalım...

BU GİDİŞLE ÇOĞUNLUK UMUTSUZ OLACAK

TÜİK'in yaşam memnuniyeti araştırmasının son on yılını inceleyince şu tablo çıkıyor karşımıza:

2012-2016 döneminde vatandaşların umutlu ve umutsuz olanlarının oranı hemen hemen hiç değişmemiş. 2017 ile birlikte umutsuzların payı artarken, umutluların payı doğal olarak gerilemeye başlamış. Geçen yıl makas neredeyse 10 puan daha daralmış ve 2021 itibarıyla her 100 kişinin 60'ı umutlu, 40'ı umutsuz olduğunu belirtmiş.

Farkında mıyız, Türk halkı gelecekte umudunu kesiyor. Çok vahim bir durum!

Bugünkü ekonomik sıkıntılar daha da derinleştiği takdirde herhalde 2022'de iyiye doğru bir gidiş söz konusu olmayacaktır. Kaldı ki gelecekte umutlu olduğunu

söyleyenlerin 2020'de 100 kişide 70 olan sayısı geçen yıl 60'a inerken ekonomide şimdiki ölçüde sorun yoktu.

EKONOMİK SIKINTILAR KISMEN YANSIDI

TÜİK yaşam memnuniyeti araştırmasında alan çalışmasını kasım ayında yapıyor. Dolayısıyla bu araştırmanın ekonomiye ilişkin verilerine geçen yıl ekimde başlayan ekonomik sıkıntılar kısmen yansımış durumda.

Ancak ekonomideki sıkıntılar kasımdan sonra daha da arttı. Her ne kadar daha sonra gerilemiş olsa da kurun rekor kırması aralık ayında. Kasımda alan çalışması tamamlandıktan sonra fiyatlar rekor artışlar sergiledi. Yani bu olumsuzluklar 2021 verilerine tam yansımış değil.

Buna rağmen geleceğe umutla bakmadığını söyleyenlerin sayısı 100 kişide geçen yıl 30'dan 40'a çıkmışsa ve gidişat değişmezse bir de bakmışsınız bu yıl umutlu ve umutsuzlar eşitlenmiş. Olur mu olur!

2022'NİN 2021'DEN KÖTÜ OLMASI BEKLENİYOR

Yaşam memnuniyeti araştırması kapsamında vatandaşa “**bir yıl sonrası için genel olarak yaşama ilişkin beklentisi**” de soruluyor. Bu soruya; “**daha iyi olacak, aynı olacak, daha kötü olacak**” yanıtı verilebiliyor, dileyen “**fikrim yok**” da diyebiliyor.

Bu yanıtlardan “**daha iyi olacak**” ve “**daha kötü olacak**” hangi düzeyde seyrediyor, ona baktık. Ve son on yılda ilk kez geçen yıl bir yıl sonrasına ilişkin beklentisi kötü olanların, iyi olanları geçtiği dikkati çekiyor.

Gelecek beklentisindeki bozulma öylesine belirgin ki...

Biraz geri gidelim; 2015 yılı... Bir yıl sonrasına ilişkin beklentisinin kötü olduğunu ifade edenlerin oranı yalnızca yüzde 8.7. Aradan birkaç yıl geçiyor ve 2018’de **“gelecek bir yıl daha kötü olacak”** diyenlerin oranı birden artarak yüzde 20’ye çıkıyor, izleyen iki yıl da böyle geçiyor. Son iki yıldaki duruma bakalım:

“Gelecek bir yıldan beklentim iyi” diyenlerin 2020’de yüzde 29 olan oranı geçen yıl yüzde 20.9’a düşüyor.

“Gelecek bir yıldan beklentim kötü” diyenlerin 2020’de yüzde 21.1 olan oranı ise geçen yıl yüzde 33.8’e yükseliyor.

Geleceğe olan bakışı olumsuz olanların oranı böylece ilk kez geçen yıl olumlu bakanların oranını geride bırakıyor.

Hatırlayalım; vatandaş **“bir yıl sonrası için genel olarak yaşama ilişkin beklentiniz nedir”** sorusu yöneltiliyor ve alınan yanıtlara göre oluşan durum bu. Beklenti giderek bozulmuş, **“daha kötü olacak”** diyenler artmış.

Bu beklenti bozulmasında ağırlıklı etkenin ekonomi olduğunu bilmeyen var mı?

EĞİTİM GÖRENİN BEKLENTİSİ YÜKSELİYOR, BU DA MUTSUZLUĞA YOL AÇIYOR

Yaşam memnuniyeti araştırmasında eğitim durumuna göre olan mutluluk-mutsuzluk da ölçülmeye çalışılıyor.

Bu çerçevede gözlenen en tipik sonuç, eğitim düzeyi yükseldikçe insanların daha mutsuz oldukları gerçeği.

En mutlular, bir okul bitirmemiş olanlar. Ama artık kabul etmek gerekir ki bir okul bitirmemiş olanların sayısı giderek azalıyor ve bunlar genellikle yaşlı kesim. Zaten mutluluk oranı ileri yaştaki nüfusta daha yüksek.

Türkiye üniversite bitirmiş boşa gezenler ülkesi oldu. Hele hele üniversite sınavında yapılan son düzenleme ve barajların kaldırılmasıyla birlikte gelecek yıllarda bu gerçeği çok daha acı hissedeceğiz. O yüzden üniversiteliler için yeni bir veri seti ve grafik oluşturduk.

Yükseköğretim yapmış mutlu her 100 kişiye karşı kaç mutsuz var; bu soruya yanıt aradık.

Yanıt grafikte... On yıl önce, 2012'de üniversite mezunu ve mutlu 100 kişiye karşılık 10 kişi mutsuzken, sayı son iki yıl tırmanışa geçmiş ve 2021'de 36'ya yükselmiş.

Bize 2021 için 36 değerini veren oranları da aktaralım. TÜİK'in belirlemelerine göre üniversite mezunlarının 2021'de yüzde 47.6'sı mutlu, yüzde 17.2'si mutsuz. Yüzde 35.2'lik kesim ise durumunu orta diye niteleyenlerden oluşuyor. Biz 47.6'yı 100 kabul edip 17.2'nin karşılığını buluyoruz; ki o da 36.

GENÇLERE NASIL BİR KÖTÜLÜK YAPTIK DA BU KADAR MUTSUZ OLDULAR?

Yıl 2015, yaşları 18-24 arasında olan gençlerin yüzde 64'ü mutlu, yüzde 8'i mutsuz. Yüzde 64'ü 100 kabul ederek yaptığımız hesaplama göre 100 mutluya karşılık 12 mutsuz var.

Geldik 2021'e... Mutlu gençlerin oranı yüzde 44'e inmiş, buna karşılık mutsuzların oranı yüzde 20'ye tırmanmış. Yani mutlu her 100 gence karşılık artık tam 46 mutsuz genç var.

Sahi biz ne yaptık; ne yaptık da genç nüfusu böylesine bir mutsuzluk içine sürükledik?

Uzun yıllar her 100 gençten 60'ı 65'i mutluyken, ne yaptık da bu sayıyı geçen yıl 44'e düşürdük.

Aynı şekilde uzun yıllar her 100 gençten 8'i 10'u mutsuzken, bu sayısı 2020'de 14'e, geçen yıl ise 20'ye nasıl çıkardık.

Bir yerlerde hata yaptığımız çok ama çok açık.

Peki bu hatayı düzeltecek yönde bir şeyler yapıyor muyuz?

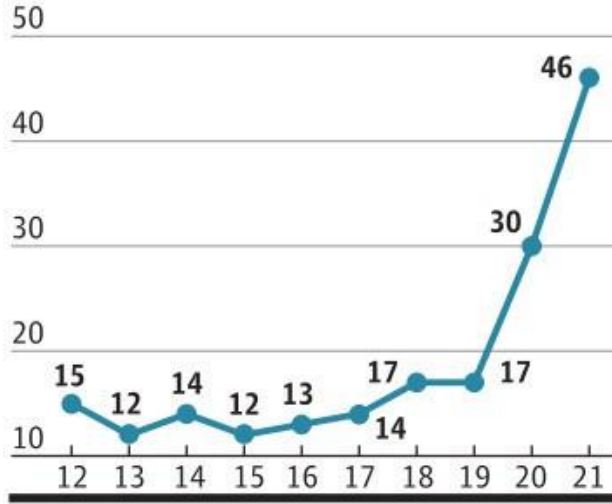
Bizim görebildiğimiz herhangi bir adım da yok.

7.5 MİLYON GENÇ İLK KEZ OY KULLANACAK

Yaşları 18-23 arasında olan nüfus 7.9 milyon. Bu gençlerin 23 yaşında olanlarının bir kısmı, belki 400 bin kadarı bir önceki seçimde oy kullandı. Yani şu durumda ister 2023 haziranında, ister daha önce yapıldığında yaklaşık 7.5 milyon genç ilk kez

sandığa gidecek. Seçime kadar geçecek sürede oy kullanma yaşına gelecek yeni seçmenle birlikte sayı belki 8 milyona çıkacak.

18-24 yaş grubunda 100 mutlu gence karşı kaç mutsuz var?

Son duruma göre Türkiye'deki seçmen sayısı 64 milyon olarak tahmin ediliyor. Uzun yılların eğilimleri bu seçmenlerin yaklaşık yüzde 90 kadarının, yani 57.5 milyonunun sandığa gidebileceğini gösteriyor.

Yaklaşık 8 milyon genç seçmenin de yüzde 90'ının sandığa gitmesi durumunda oy kullanacakların sayısı 7.2 milyon kadar olacak. Bu da, 57.5 milyon içinde yüzde 12.5'lik bir pay demek.

Bir varsayım olarak şunu söylemek mümkün:

İlk kez oy kullanacak gençler bir parti kursa ve oylarını o partide toplasa Meclise dördüncü parti olarak girme şansına sahipler.

Genç nüfus ve genç seçmen bu kadar önemli.

Ve genç seçmen bu kadar mutsuz.

Bu mutsuzluğun kaynağına inebilen ve gençlere umut verebilen ittifak ilk seçimde rakibine büyük üstünlük kuracak demektir.

Abdulkadir Selvi

Cumhurbaşkanı'nın gezisinde “keşke” dediğim konu

21 Şubat 2022

Siz bu satırları okurken biz Cumhurbaşkanı Erdoğan'la Afrika'da olacağız.

Cumhurbaşkanı ile üç günlük Kongo, Senegal gezisine çıktık, son gün Gine-Bissau eklendi. Bunu niçin yazıyorum, eğer başka bir ülke eklenmezse (şimdilik öyle bir ihtimal yok) üç ülkeyi ziyaret ettikten sonra çarşamba gecesi ülkemize döneceğiz. Mesleki olarak bu gezilerin çok önemli bir yararı da hem Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'la diyalog imkânı buluyorsun hem de Türkiye'yi ilgilendiren konularda perde arkası bilgilere ulaşma fırsatın oluyor.

EMİNE HANIM İYİ

Önce uçağın içinden gözlemlerimi yansıtmak istiyorum. Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ise seyahatin hemen başında uçağı gezmeye başladı. Kimine ismen hitap etti. Hal hatır sordu. Cumhurbaşkanı'nı çok iyi gördüm. Morali yerindeydi. Dinlenmişti. **Emine Hanım**'ın bu gezide Cumhurbaşkanı'na eşlik edemediğini uçağa binerken öğrenmiştik. “**Hanımefendi nasıl, sağlığı yerinde mi?**” diye sordum. Söz konusu **Emine Hanım** olunca **Tayyip Bey** duygusallaşıyor. “**Negatife döndü ama hastalık süreci yoruyor tabii. Dinlenmesi lazım**” dedi. “**O nedenle gelemedi**” diye ekledi. Birleşik Arap Emirlikleri gezisi öncesinde de, “**O beni yalnız bırakmaz**” derken sesi titremişti. **Emine Hanım** sadece eşi değil, nice zorluklara göğüs germiş bir mücadele arkadaşı. Allah her ikisine de sağlıklı ve uzun ömür versin.

BAKANLAR EŞLİK ETTİ

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** uçak turu atarken, Dışişleri Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, Milli Savunma Bakanı **Hulusi Akar** ve İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu** ile İletişim Başkanı **Fahrettin Altun** ve Cumhurbaşkanlığı sözcüsü **İbrahim Kalın** eşlik etti. Biz Dışişleri Bakanı **Çavuşoğlu** ile Kazakistan'a gidecektik. **Çavuşoğlu**'nun COVID-19 testi pozitif çıkınca gezi ertelenmişti. **Çavuşoğlu**, “**Kazakistan'a gideceğiz**” dedi.

COVID-19 sürecini nasıl atlattığını sordum, zor geçmediğini söyledi. **”Üç gün etkili oldu”** dedi.

DIŞ POLİTİKADA DEĞİŞİM SÜRECİ

Dış politikada çok önemli bir dönüşümün yaşandığı bir süreçten geçiyoruz. Doğrusu bu değişimin temel parametrelerini öğrenmeyi çok önemsiyorum. Cumhurbaşkanı'nın gezisinde bu imkâna sahip oldum.

UKRAYNA-RUSYA GERİLİMİ

Gerilimin sürmesi bekleniyor. Ama edindiğim izlenim, savaş beklenmiyor. **Putin**'in Türkiye ziyaretinin gündemde olduğu ifade ediliyor. **Putin**'in muhtemelen martta Türkiye'yi ziyaret etmesi bekleniyor. Peki **Putin** neden Türkiye'ye ziyaret konusunda acele etmiyor? Rus Lider'in Ukrayna konusunda ABD ve Avrupa'yı köşeye sıkıştırdıktan, kendi tezlerini hâkim kıldıktan sonra ziyaret etmesi bekleniyor. Diplomaside zamanlama önemli. Hele **Putin** açısından.

TÜRKİYE'DEN OLUMLU YANIT

Ukrayna Devlet Başkanı **Zelenski**, **“Ukrayna, Almanya ve Türkiye'nin katılımıyla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeleri arasında zirve düzenlenmesini teklif ediyorum”** demişti. **Zelenski**'nin önerisine olumlu yanıt verilmiş. Ukrayna'da, **“ABD ve Avrupa, bizi NATO'ya almayacak ama Rusya ile hesaplarını bizim üstümüzden görmeye çalışıyor. Bizi ateşe atıyor ama arkamızda durmuyor”** diye bir kanaatin oluştuğu ifade ediliyor. Bu değerlendirme Türkiye tarafından da paylaşılıyor.

Biden'ın kasım ayındaki seçimler öncesinde Afganistan'dan çekilme sürecinde sarsılan prestijini Ukrayna'da kurtarmak istediği değerlendirildi. Ama bu politikanın yanlış olduğu, ters tepeceği vurgulanıyor.

ÇIKIŞ ÖNERİSİ

Ukrayna'nın gerilimi düşürmek ve Rusya ile savaşın önüne geçmek için bir çözüm önerildiği konuşuldu. Ukrayna, **“Biz NATO'ya girmek istemiyoruz. Ama bunun karşılığı olarak Rusya bizim güvenliğimizi garanti edecek yazılı güvence versin. Buna da şu, şu, şu ülkeler garantör olsun”** diye bir hamle yapabilir denildi. Bu değerlendirme kısa süre önce Ukrayna heyetinde yer alan isimlerden gelince önemsedim.

HERZOG 9-10 MART'TA GELİYOR

İsrail ile yakınlaşma sürecinde önemli adımlar atılıyor. Ama önce havayı vereyim. İsrail'deki koalisyon hükümetinin iç dengeleri nedeniyle bu süreç coşkulu bir havada olmayacak. Karşılıklı olarak güven artırıcı adımlar atılacak.

Cumhurbaşkanı **Herzog**'un da 9-10 Mart'ta Türkiye'yi ziyaret etmesi bekleniyor. İsrail tarafının bu ziyarete çok önem verdiği söyleniyor.

FİLİSTİN NASIL KARŞILIYOR?

İsrail'le yakınlaşma denilince, peki bu Filistin tarafından nasıl karşılanıyor sorusu gündeme geliyor. Cumhurbaşkanlığı sözcüsü **İbrahim Kalın** ile Dışişleri Bakan Yardımcısı **Sedat Önal**, İsrail ve Filistin'i ziyaret etmişti. Filistin Devlet Başkanı **Mahmut Abbas**, Türk heyeti ile saldırılar olduğunda **Yaser Arafat**'ın Ramallah'ta kullandığı sığınakta görüşmüş.

FİLİSTİN'DEN TAM DESTEK

Filistin'deki temasları sırasında Türk heyetine, **"Türkiye'nin İsrail'le normalleşme sürecini sonuna kadar destekliyoruz. Bu süreci sonuna kadar devam ettirin. Türkiye devrede olmayınca biz mağdur oluyoruz. Türkiye devrede olduğu zaman bizim hukukumuzu koruyor. Biz Türkiye'ye güveniyoruz"** mesajı verilmiş. Hamas'tan da birebir aynı görüş paylaşılmış. Filistin tarafının bu konuda aynı eğilimi paylaşması Türkiye'nin elini rahatlatıyor.

İsrail'le normalleşme adımı biraz da semboller üzerinde ilerleyecek anlaşılan. Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. **Ali Erbaş**, Miraç gecesi Mescid-i Aksa'da olacak. Mescid-i Aksa Peygamber'imizin Mirac'a yükseldiği yer ve İslam'ın ilk kıblesi olması açısından kutsal bir mekân. Mescid-i Aksa aynı zamanda mahsun Filistin'in simgesi, diriliş ruhunun ise merkezi.

SUUDİ ARABİSTAN'LA YAKINLAŞMA

Ramazan ayında Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Suudi Arabistan'ı ziyaret edebileceği söyleniyor. Suudi Arabistan'ın **Cemal Kaşıkçı** olayının üzerinde çok tepinilmesini istemediği biliniyor. Türkiye o konuda göstereceği tavrı gösterdi ama **Kaşıkçı** olayının iki ülke ilişkilerini zehirlemesine izin verilmemesi eğilimi hâkim.

Peki Mısır'la ilişkiler ne durumda? Biraz yavaş ilerlediği ifade ediliyor.

ABD'YE YANSIMASI

Türkiye'nin İsrail'le yakınlaşmasının ABD ile ilişkilerimize yansımalarını merak ediyordum. Buna Ermenistan'la ilişkiler de ekleniyor. **"ABD ile ilişkilerimize olumlu yansıyor. Bu iklim F-16 sorununun çözümüne dahi olumlu yansıyacak"** deniliyor.

İÇ POLİTİKA

Dış gezi olunca, hep dış politikada yeni sürece ilişkin notlar aktardım. Gezi boyunca da bunu yapmaya çalışacağım. Ama dış politikadaki bu süreci yazarken keşke

21.02.2022

Cumhurbaşkanı iç politikada da benzer bir süreç başlatsa diye düşünmedim değil. Cumhurbaşkanı, COVID-19'a yakalandığında geçmiş olsun mesajı yayınlayan liderlere isimlerini vererek teşekkür etmişti. O günden bu yana da sert bir dil kullanmıyor. Sanki yumuşama işaretleri alıyor gibiyim. Dilerim yanılmam.

İbrahim Kahveci

İşçinin ekmeğini kim aldı?

Yazıya başlamadan önce peşinen belirteyim: Konu çok zor ve anlaşılması da o kadar karmaşık.

Önce bir kaç tespit:

Bir toplumda işveren de (girişimci) işçi de bir bütünün parçalarıdır. Ne işveren düşmandır ne de işçi köledir.

Ücret düzeyi sorunu tıpkı bugün hükümetin market fiyatlarında yapmaya çalıştığı gibi yasalarla-kamu zoruyla çözülemez. Nihai başarı pazar şartlarının rekabetçi kılınması ile sağlanabilir. O rekabet için pazarın iyi işlemesi ve canlı olması en temel şarttır.

-Marketlerde tavan fiyat uyguladığınızda aslında pazarı bitirir ve yokluğu getirmiş olursunuz. Ücretlerin de kamu gücüyle yükseltilmesi işsizliği getirir.

Yazıda diğer tespitlerimizden de bahsedeceğiz.

Şimdi tabloyu görelim.

SGK verilene göre, 2010 yılında 10 milyon 31 bin çalışanın (4/A-özel) aylık ortalama brüt kazancı 1.302 TL'dir. (Brüt asgari ücret ise 760,5 lira. Fark %42)

Kasım 2021'de 16 milyon 257 bin çalışanın ortalama brüt ücreti 5.770 TL'dir. Aynı ayda brüt asgari ücret ise 3.578 lira (Fark %38).

Son 11 yıllık dönemde enflasyon %240; ortalama brüt ücret ise %343 ve asgari brüt ücret %370 artış göstermiştir.

Görüntüde ücret artışı enflasyonun üzerinde gerçekleşmiş görülüyor. Dolayısı ile çalışanlar bir reel gelir kaybına uğramamış, tersine reel kazanç elde etmiştir.

Fakat durum pek öyle değil.

2010 yılında %15 vergi dilimi 8.800 TL'dir ve 2021 yılında 24.000TL'ye gelmiştir. Vergi dilimi artışı %172 ile enflasyonun (%240) altında kalmıştır. Hatta %20'lik ikinci vergi dilimi 22.000 liradan sadece ve sadece %140 artışla 53.000 liraya çıkmıştır. Buradaki artış %140 ile enflasyondaki %240 artışın nereden ise yarısında kalmıştır.

Bunun anlamı şudur: **Ola ki işvereninize size azıcık yüksek maaş ödedi; ola ki okudunuz vs ile yüksek ücret alıyorsunuz... İşte o parayı devlet, ya da devleti yönetenler hemen alıvermişler.**

Bunu şöyle ifade edeyim: Son 11 yılda ortalama net ücret asgari ücret oranında artsaydı net maaş 3.945 lira yerine 4.310 lira olacaktı. Ortalama ücretlerde geçen yıl 12 ayın biri gitmiş, yerine 11 ay maaş almış olduk.

Şöyle bir hesap yapalım:

2021 yılında aylık 5.770 lira brüt ücretten net kazancınız yaklaşık 3.945 liraya geliyor. 2010 yılında ise 1.302 lira brüt ücretten aylık net kazancımız 913 liraya geliyordu.

Brüt ücret artışı 11 yılda yüzde 240 enflasyonun üzerine çıkarak %343 olmuştu. Ama vergi dilimleri sayesinde çalışanın eline geçen net ücret aynı süre içinde **913 liradan 3.945 liraya çıkarak %332 artışta kalmıştır.. (Yine de enflasyonun üzerinde bir artış görüyor. Enflasyon oranına göre ortalama net ücret 3.104 liraya çıkacaktı.)**

Gelin bir de bu hesabı ekmek üzerinden yapalım:

Zorunlu tüketimi en yüksek ürün olan ekmek hesabına göre durum şu: 2010 yılında 913 TL ortalama net ücret ile 1 ayda 443 kg ekmek alıyordunuz. Kasım 2021'de ise 3.945 liraya gelen ortalama net ücret ile alabileceğiniz ekmek artık 434 kg.

Çalışanların ekmek alım gücü enflasyon üzerinde maaş artışına rağmen artmamış, tersine 9 kg azalmıştır.

Kim almış bu ekmekleri? Devlet...

NOT: Ücret artışı enflasyona göre reel artışa işaret etse de ekmek örneğinde olduğu gibi gıda ve alt sektörler olarak: Et-balık; süt-peynir, yumurta; katı ve sıvı yağlar ile sebze sektörlerinde sadece alım gücünü koruyabilmiştir. **Çalışanların gıda tüketimi açısından reel bir kazancı maalesef olmamıştır.**

YA DEVLET? - EMEKLİLER

Asgari ücreti nihayetinde kamu belirlemiş olsa da ödeyen özel sektördür. Bu nedenle %240 enflasyon ve %310 gıda enflasyonuna karşı özel sektörde ortalama ücret %332 artışla gelir seviyesini koruyabilmiştir. (Gıda dışında reel artış ama gıda da sadece mevcudu korumuş)

Ya devlet-Hükümet ne ödemiş?

2010 yılında 9 milyon 518 bin 704 dosyaya 78 milyar 957 milyon 499 bin lira maaş ödemesi yapılmış. (2010 yılı ortalama emekli maaşı aylık 690 TL)

2021 Kasım ayında ise 13,6 milyon emekliye aylık 35,1 milyar lira ödenmiştir. Buna göre kişi başına emekli maaşı 2.580 liraya geliyor.

Özel sektörün çalışanlarını sadece gıda karşısında koruyan ücretlerine rağmen kamu-hükümet emeklileri gıda harcamasında reel kayba uğratmıştır.

2010 yılında 1 emekli 1 aylık maaşı ile 334 kg ekmek alıyordu

2021 yılında 1 emekli 1 aylık maaşı ile 284 kg ekmek alıyor

Emeklinin aylık 50 ekmeğine kim el koydu?

SONUÇ: Ülkemizde ücretli kesimin maaş düzeyi oldukça düşük seviyede ve refahtan (gıda özelinde) pay alamamaktadır. Asgari ücret ile ortalama ücret farkı giderek azalmakta ve bu durum eğitimle orta-sınıf bilinci oluşmasının önüne set çekmektedir. Oysa demokrasilerin gelişmesi ve hak arayışlarının sağlanması bu sayede güçlenebilir.

Özel sektörün ödediği ücretler nispeten daha fazla artış göstermiş olsa da özellikle emeklilik sistemi adeta yokluk maaşına hapsolmuş durumdadır. Kaybet-kaybet formülünü bir an önce kazan-kazan formülüne geçirmemiz gerekiyor.

Son aylarda yaşanan yüksek enflasyon ve özellikle gıda-kira artışları çalışanları açlık sınırının altına düşürerek yeni bir hak arayışını zorunlu kılmaktadır.

Bu durum sadece özel sektör ödemeleri ile değil, asıl sorumlu olan kamu ve ülke yöneticilerinin sorumluluğu ekseninde ele alınmalıdır.

	Ortalama Ücret 4/a		Asgari Ücret		Emekli Maaşı
	Brüt	Net	Brüt	Net	
2021	5.770	3.945	3.578	2.826	2.579
2010	1.302	913	761	599	691
Artış %	343%	332%	370%	372%	273%
Ekmek alım gücü-Kg					
2021		434		311	284
2010		443		290	334

Oğuz Demir

Ekonomi göz(ler)deki ışıktır!

Son dönemde hükümetin, muhalefetin ve uzmanların hepsinin **nadir hemfikir olduğu** bir konu var. Ekonomide işlerin yolunda gitmesinin **büyük ölçüde güvene** bağlı olduğu. Hazine ve Maliye Bakanı Nurettin Nebati bu durumu **kendine has üslubuyla** biraz farklı ifade ediyor. Bakan “**ekonomi gözlerdeki ışıktır!**” diyor.

Gerçi Bakan Nebati, ekonomi gözlerdeki ışıktır derken kendisine soru soran televizyon sunucusuna **kendi gözlerini işaret ederek** bu cümleyi söylüyor. O yüzden ana fikirde hemfikir olsak da uygulamada mecburen ayrışıyoruz.

Ekonomi eğer gerçekten gözlerdeki ışıkta, **o ışığı bakanların gözünde değil, vatandaşın gözünde aramak** gerekir. Ve gerçekten vatandaşın gözlerinde de **ışık olduğunda iyileşmenin yakın bir zamanda gerçekleşmesi** mümkün olabilecektir.

Tabii ki tek tek vatandaşların gözlerinde ışık var mı yok mu bakmak zor.

İşte bu yüzden o ışığı yansıtabilecek verilere bakmakta yarar var. Geçtiğimiz hafta TÜİK bize bu konuda ipucu verebilecek iki veri açıkladı. Birincisi **Türkiye Yaşam Memnuniyeti** araştırması. Bu araştırma 2003 yılından bu yana yapılıyor. Bu çalışmada sorulan sorulardan biri de bir yıl sonrasına ilişkin beklentiler. **Daha iyi olacak, aynı olacak, daha kötü olacak ve fikrim yok** şeklinde seçenekler sunuluyor katılımcılara.

Verinin hazırlanmaya başlandığı 2003 yılından bu yana **bir sonraki yıl için “daha iyi olacak” diyenlerin oranının en düşük olduğu yıl 2021**. 2003-2020 yılları arasında gelen yılın daha iyi olacağına inanan katılımcıların oranının **ortalaması yüzde 34 iken 2021’de bu oran sert düşerek yüzde 20,9** olarak tespit edilmiş.

Ancak başka **bir çarpıcı sonuç** daha var.

Daha kötü olacak diyenler genellikle en düşük orana sahip oluyor. Yine aynı karşılaştırmayı yapayım. 2003-2020 arasında takip eden yıl daha kötü olacak diyenlerin oranının ortalaması **yüzde 13 iken 2021 yılında bu oran 2,5 kat artmış ve yüzde 33,8** olmuş. Verinin hazırlandığı 2003 yılından bu yana en yüksek oran.

Yani anlayacağınız yurttaşlara **2022 nasıl olacak diye sorulduğunda insanların gözünün ferinin kaçtığı** görülmüş.

Benzer bir durum TÜİK'in aylık olarak açıkladığı **tüketici güven endeksi verilerinde** de görülüyor. **Aralık 2021'de tarihi dip seviyelere düşen** tüketici güveni **Ocak'ta bir miktar iyileşmiş olsa da Şubat'ta yine düşüş** gösterdi. 1-200 arasında hesaplanan veride 100'ün üstü iyimserlik, 100'ün altı kötümserliği gösteriyor. Veri sıfıra yaklaştıkça daha kötümser bir duruma işaret ediyor. 200'e yaklaştıkça da iyimserlik artıyor.

Bakalım TÜİK, tüketicinin güvenini Şubat'ta ne bulmuş?

TÜİK'e göre ocak ayında **73,2** olan endeks, şubat ayında yüzde **2,8 düşerek 71,2** oldu. Kötümserlik net kendini göstermiş.

Ancak bu araştırmada da yine mevcut güvenin dışında **geleceğe yönelik beklenti de** soruluyor. Mesela **hanenin gelecek 12 aylık dönemdeki maddi durum beklentisi**. Bu veri de **2012 yılından bu yana en düşük ikinci seviye**. Gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi de 2012'den bu yana **en düşük üçüncü seviye**.

Salgının hepimizi vurduğu dönemde dahi bu kadar düşük olmamıştı bu veriler.

Kamuoyu araştırma şirketlerinin yaptıkları araştırmaların sonuçları da benzer duruma işaret ediyor.

Neydi o durum?

Vatandaşın gözündeki ışık gitmiş.

Neyse başa dönelim!

Ne demiştik?

Ekonomi gözlerdeki ışıktır.

Ama Bakanların değil vatandaşların gözündeki ışık!

Vatandaşın gözünün ferisi bu kadar kaçmışken, **güven sağlamak için çok somut başarılar elde etmek** gerekir. Vatandaşa **somut iyileşme yaşatmak ve ikna etmek** gerekir.

Yoksa Türkiye gibi tüketicinin en önemli rol oynadığı bir ekonomide yurttaşta güven kalmazsa **ekonomide istikrarı sağlamak** mümkün olmaz.

21 Şubat 2022, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

NATO Zayıflıyor

Ukrayna-Rusya gerginliği giderek NATO içindeki zayıflıkları ortaya çıkaran bir duruma dönüştü. Örneğin şu anda Rusya bir savaşa girirse, İspanya'nın doğalgaz ihtiyacının %90'ı yok olur.

AVRUPA SAVAŞ İSTEMİYOR

Bizim açımızdan Ukrayna- Rusya gerginliğinin doğrudan ilgilendirdiği konu Karadeniz'deki durumdur. Rusya, anlaşmaları ihlal etmemek için Karadeniz'deki gücünü dikkatli kullanmakta ve arttırmamaktadır. **Bütün uzmanlar, Amerika'nın bu gerginliği NATO'yu yeniden canlandırmak için körüklediğini düşünüyor.** Zaten Avrupalı NATO ülkelerinin bütün kışkırtmalara rağmen Rusya'yla sıcak bir savaş istemedikleri ortadadır. Yaşanılanlar, Rusya-Çin dayanışmasını tırmandırmış ve dolayısıyla NATO dünyanın yarısına karşı görünen iyice etkisiz bir organizasyon haline dönüşmüştür.

TÜRKİYE, NATO'YA YABANCILAŞTI

Türkiye bu anlaşmazlığa ilişkin tutumunu sürekli açıkladı. **Türkiye artık Amerika tarafından sağa sola savrulan bir ülke değil. Ayrıca Yunanistan'ın Amerika'dan aldığı destek ve Irak sınırlarında Amerika'nın PKK'ya verdiği destek Türkiye'yi NATO'ya yabancılaştırdı.**

TEHLİKE OLSA ERDOĞAN GİTMEZDİ

Eğer ortada sahici bir savaş ihtimali olsa Cumhurbaşkanı Erdoğan bugün dört günlük Afrika gezisine çıkmazdı. Rusya Devlet Başkanı Putin ile sürekli temas halinde bulunan Cumhurbaşkanı'nın bu davranışı Ukrayna'da bir savaş olmayacağını adeta kanıtı gibi.

PUTİN SINAVDAN GEÇİYOR

Kısacası Amerika artık soğuk savaşın bittiğinin farkına varmalı ve Amerikan bloku diye Rusya'yı kuşatmaya bırakmalı. Bu açıdan Putin'in sabrı ve devlet adamlığı sürekli sınavdan geçiyor.